

149

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti utca 35-45
1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV 2040-0/2015
Érkezett:	2015 OKT 13.
Tisztelt Alkotmánybíróság!	Közelirodai: ↓
Melléklet:	1b db

SZÉKESFEHÉRVÁRI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG	
ÜGYSZÁM	KEZDŐIRATON:
postán, gyűjtőládába / személyesen / faxon, e-mailen	
ÉRK.:	2015 AUG. 13 83.
PÉLDÁNY:	3 FELZET:
MELLÉKLET:	2x 10 + 10 nyomtatott + 10 nyomtatott
ÜGYSZÁM	2 M. 764 / 2006 149
ÜTŐIRATON:	

A Fővárosi Törvényszék (1055 Budapest, Markó u. 27., elnöke: dr. Fazekas Sándor), alulírott törvényes képviselője által az Alaptörvény 24. cikkének (2) bekezdés d) pontjában nevesített, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27.§-ban konkretizált alkotmánybírói hatáskör, és ugyanezen 27. §-ban foglalt indítványozói jogosultság alapján az 51. § (1) és 52. § (1)-(2); valamint (4)-(6) bekezdéseiben foglalt kötelezettség szerint az alábbi

alkotmányjogi panasz beadványt

terjeszti elő a Kúria Mfv. I. 10.523/2014. számú - 2015. június 24-én meghozott és az indítványozó részére 2015. július 17-én kézbesített - részítéletének következő döntésével szemben: „A Kúria a Székesfehérvári Törvényszék 3. Mf. 21.634/2011/61. számú részítéletének az I. r. alperessel szemben hozott keresetet elutasító rendelkezését - valamennyi perköltségre és az illetékvisszatérítésre vonatkozó döntésre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi. E körben a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 2. M. 764/2006/119. számú kijavított részítéletének rendelkezését megváltoztatja, és az I. r. alperest tizenöt napos határidővel arra kötelezi, hogy a felperes 3 éves határozott időtartamra szóló kinevezéséhez szükséges intézkedéseket tegye meg..”

A kérelem indokaként előadjuk, hogy a végleges bírósági döntés a perben alperesként részt vett Fővárosi Törvényszék (korábbi megnevezése: Fővárosi Bíróság) több alkotmányos alapjogát sérti. Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése szerint: „A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nemcsak az emberre vonatkoznak.” Ebbe a körbe tartozik az indítványozó is.

I. A jogsérelem lényege röviden

- A Kúria olyan okból állapította meg, hogy a Fővárosi Törvényszék, mint munkáltató *jogellenesen szüntette meg a felperes bírói szolgálati viszonyát* (bírói vizsgálat idő előtti elrendelése miatt), amelyre a felperes jogellenességet megalapító okként első alkalommal a felülvizsgálati kérelemében hivatkozott. Ezért az alperesnek nem volt lehetősége arra, hogy érdemben védekezhessen és élhessen a jogorvoslat jogával.
- A Kúria az általa megállapított *jogellenesség jogkövetkezményeként* olyan döntést hozott (a bírói jogviszony *határozott idejűként* történő helyreállítására kötelezés), melyre vonatkozó kereseti kérelem nem volt, így nem volt lehetősége az alperesnek a perben arra, hogy érdemben védekezhessen, kifejtse a jogi álláspontját és élhessen a jogorvoslat jogával.
- A bíróság nem tett eleget azon alkotmányos kötelezettségének, hogy *megindokolja*, milyen konkrét jogszabályra alapítottan hozott rendelkezést arról, hogy:
 - az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes bírói szolgálati viszonyát az okból, hogy a Bjt. 12. § (2) bekezdésében meghatározott időtartam letelte előtt rendelte el a felperes bírói

- vizsgálatát, illetve arról, hogy
- milyen konkrét jogszabályra alapítottnan rendelkezett arról, hogy a felperest 3 éves határozott időre ki kell nevezni, és
 - a megváltoztató rendelkezés milyen kereseti kérelmen alapult.
- Nem egyértelmű a Kúria részítéletének rendelkező részében az *alperes intézkedési kötelezettségének mibenléte és az intézkedésére meghatározott határidőre vonatkozó rendelkezés, valamint annak indokolása* is elmaradt. A „tizenöt napos határidővel” meghatározott intézkedési kötelezettségből nem állapítható meg, hogy az alperesnek – az egyébként nem is nevesített intézkedési kötelezettségét – tizenöt napon belül meg kell kezdenie, vagy az intézkedéseket tizenöt napon be is kell fejeznie. Ez esetben szükség lett volna a rendelkező rész megfelelő végrehajtása érdekében a „tizenöt napos” határidő indoklására is.
 - Az indokolási kötelezettség elmulasztásából eredő jogsérelemmel összefüggő lényeges alapjogi sérelme az indítványozónak, hogy a Kúria az ítéletében – annak jogszabályi megjelölése nélkül is megállapíthatóan – olyan törvény alapján (a 2011. évi CLXII. törvény: új Bjt.) állapított meg jogokat a felperes javára és kötelezettségeket az alperes terhére, amely törvény a felperes bírói szolgálati jogviszonya megszűnésekor, de még az elsőfokú ítélet meghozatalakor sem volt hatályban.

II. A pertörténet összefoglalása, az eljáró bíróságok döntései

A per előzménye: [REDACTED] aki a per felperese 2003. október 1-jétől 2006. szeptember 30-ig három évre bírói kinevezést kapott a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény (régí Bjt.) 11.§ (1) bekezdése szerint. A Bjt. 12. §- alapján a határozott idő letelte előtt a munkáltatói jogkör gyakorlója elrendelte a felperes határozott idejű bírói működésének bírói működésének vizsgálatát. Ennek eredményeként az értékelésre hatáskörrel rendelkező elnök - a törvény szóhasználatával - „*állást foglalt*” úgy, hogy a felperes határozatlan idejű bírói kinevezésre nem alkalmas. Az Országos Igazságszolgáltatási Tanács (OIT) elnöke 2006. szeptember 27-én értesítette a felperest arról, hogy a bírói szolgálati viszonya az akkor hatályos 1997.évi LXVII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 57.§ (1) bekezdés b) pontja alapján 2006. szeptember 30. napjával megszűnik, majd a jogviszony a törvény erejénél fogva meg is szűnt.

A felperes keresete: A felperes a keresetében az „alkalmatlan minősítése” megváltoztatását és erre alapítottnan annak megállapítást kérte a perben az I. rendű alperesként megjelölt Fővárosi Bírósággal szemben, hogy a jogellenes alkalmatlan minősítésére tekintettel, jogellenesen szüntette meg a bírói szolgálati jogviszonyát és ennek eredményeként a határozatlan idejű bírói jogviszonyban történő továbbfoglalkoztatását kérte és marasztalási igényként vagyoni és nem vagyoni kártérítést követelt, ez utóbbit súlyos pszichés károsodására alapítottnan. Az indítvány szempontjából kiemelendő, hogy a felperes a tényleges bírói munkában töltött, illetve a munkából távolléti időtartamokra, valamint azok arányára az értékelés mennyiségi munkavégzésére vonatkozó „alkalmatlan” minősítése cáfolataként – vagyis a perben bizonyítandó tényként, körülményként – hivatkozott. A bizonyítás körében kérte értékelni a más bírák munkateljesítményével történő összehasonlítását.

Az OIT, mint II. rendű alperessel szemben a felperes arra vonatkozó kötelezést kért a minősítése megsemmisítésével összefüggésben, hogy az OIT tegyen előterjesztést a Magyar Köztársaság Elnöke felé *határozatlan idejű bírói kinevezésére*.

A felperesnek a Magyar Köztársaság Elnöke, mint III. rendű alperessel szemben a keresete arra irányult, hogy a bíróság helyezze hatályon kívül a köztársasági elnök felmentő határozatát.

Az elsőfokú eljárás: Az első fokon eljáró Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság a 2. M. 764/2006. szám alatt 2011. július 5-én hozott 2. M. 764/2006. számú ítéletével a felperes keresetének a jogviszonya megszüntetésére vonatkozó részében helyt adott. Az elsőfokú részítélet rendelkező része: *A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság „megállapítja, hogy az I. rendű alperes jogellenesen szüntette meg a felperes szolgálati viszonyát, ezért kötelezi az I. rendű alperest, hogy a felperes szolgálati viszonyát 15 napon*

belül állítsa helyre és tegye meg a határozatlan idejű kinevezéséhez szükséges intézkedést.” Az alkotmányjogi indítványt nem érintő további ítéleti rendelkezés szerint: „A köztársasági elnök IV-1/4102-0/2006. számú határozatát hatályon kívül helyezi. A III. rendű alperessel szemben ezt meghaladó, valamint a II. rendű alperessel szembeni keresetet elutasítja.”

A másodfokú eljárás: A Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2014. március 26-án hozott 3. Mf. 21.634/2011/61. számú részítéletében teljes egészében elutasította a felperes bírói szolgálati jogviszonya megszüntetésével kapcsolatos keresetét. (Részítéletet azért hozott az elutasítás ellenére, mert a felperesnek volt olyan kártérítési igénye is, amely független volt a jogviszonya megszüntetésétől.)

A másodfokú bíróság is foglalkozott a vizsgálati jelentés mennyiségi mutatóival – és bár erre a felperes nem hivatkozott – ezen vizsgálódása részeként a számítási módszere kiindulási pontjaként kimutatta, hogy a Bjt. 12.§ (2) bekezdése szerint a felperes tényleges bírói működésének időtartama meghaladta a törvény által meghatározott 18 hónapot. Végző konklúzióként megállapította a másodfokú bíróság, hogy a munkáltató helyesen vonta le a mennyiségi és minőségi mutatók alapján azt a végző következtetést, hogy a felperes a bírói munkára alkalmatlan. A további jogi érvelés szerint a felperes határozatlan idejű bírói kinevezéséhez szükséges az a feltétel, hogy a vizsgálata alkalmas minősítéssel záruljon, hiányzik. Ezért a bíró szolgálati viszonya a Bjt. 12.§ (4) bekezdése alapján a határozott idő leteltével megszűnt, így nincs olyan intézkedés, amely jogellenesnek minősülhetne.

A felperesnek a pszichés megbetegedésben megnyilvánuló egészségkárosodására és egyéb munkáltatói károkozásra alapított kártérítési igénye vonatkozásában az eljárás a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folytatódott, és jelenleg is folyamatban van.

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság eljárása és döntése: A felperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a jogorvoslati eljárásban megsértette a tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való jogát azzal, hogy hatáskör hiányában vizsgálatot folytatott és önkényesen számításokat végzett a minősítése mennyiségi munkavégzésére vonatkozóan. Álláspontja szerint abban az esetben, amennyiben a másodfokú bíróságnak a számítások helyességével, vagy helytelenségével kapcsolatban kételyei merültek fel, bizonyítást kellett volna felvennie. A másodfokú bíróság törvénytelen és szakértői módszerrel nem ellenőrizhető bírói vizsgálatot folytatott le. Hivatkozott a felperes arra is, hogy e körben a bizonyításhoz nemcsak számszaki adatokat kellett volna figyelembe venni, hanem pl. az ügyelosztás alakulását is. E mellett a felperes a másodfokú bíróság helytelen számítására, illetve számítási módszerére is észrevételeket tett. A felperes szerint a bírói munkavégzésének helyesen kiszámolt és ténylegesen távol töltött ideje 459 nap, a tényleges bírói tevékenység ideje 547 nap volt, amely (megj.: két nap hiányában) nem érte el az 1006 naptól (18 hónap) minimumként megállapított 549 napot. A felperes ezzel összefüggésben és itt hivatkozott első alkalommal arra, hogy mivel 547 munkavégzésben töltött napja volt az 549 nappal szemben, nem volt adott a lehetőség a bírói vizsgálata elrendelésére, a bírói tevékenysége értékelésére, amelyet egy jogellenes aktusnak tekintett, mely „nem eredményezhet jogszerű helyzetet”. Az előbbieken összefoglalt felperesi előadást, ilyen tartalommal a Kúria ítélete nem tartalmazza. (A felülvizsgálati kérelem mellékletként csatolva.)

A felperes felülvizsgálati kérelmének további előadása az volt, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta „az eltávolítása jogellenességét megállapító körülményeket, az eltávolítás indokául felhozott tényállítás megalapozottságát”. (Az indítványozó megjegyzése: A rendeltetésellenes joggyakorlásra hivatkozás és ehhez tartozó előadás valóban folyamatos előadása volt a felperesnek a perben, de erre vonatkozóan az ítéletek semmilyen indokolást nem rögzítettek.)

A Kúria az ítélete indokolásában arra hivatkozott, hogy a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, ugyanakkor a felperes hivatkozásai közül nem vizsgálta mást, mint azt, hogy az alperes Bjt. 12.§ (2) bekezdése szerint rendelkezett-e a minősítéséhez 549 naptári nap tényleges bírói működési idővel. A felperes állításával – két nap hiányzott – és az eljárt bíróságok számítási adataival szemben a Kúria azt a számszaki

eredményt mutatta ki, hogy a bíró tényleges működésének ideje nem érte el a 18 hónapot, mert számítása szerint a vizsgált bíró csak 454 naptári napon végzett munkát. Így a Kúria a felperes két nap hiányzó időre vonatkozó állításával szemben 95 nap hiányzó időt mutatott ki az FBGH nyilvántartási adatai alapján. Arra vonatkozóan nincs indokolás a Kúria ítéletében, hogy mire tekintettel tartotta egyedüli vizsgálható körülmények a felperes felülvizsgálati kérelmében tett azon új előadását, miszerint a munkáltató nem folytathatta volna le a szakmai alkalmasságára vonatkozó vizsgálatot, mert ahhoz hiányzott két nap. Nem állapítható meg, hogy ezt a körülményt a Kúria érvénytelenségi okként bírálta-e el, és ha igen, milyen jogszabályi alapon. Összességében is csak annyi jogi indokolást tartalmaz a Kúria ítélete, hogy mivel a felperes a per alatt és a felülvizsgálati kérelmében „a szolgálati viszonya helyreállítását kérte” a Kúria arról rendelkezett, hogy a Bjt. 12.§ (5) bekezdés szerint újra ki kell nevezni három évre, mert a szolgálati viszonya megszüntetése jogellenes volt. Az ítélet még azt a jogszabályi hivatkozást tartalmazza, hogy az ismételt bírói kinevezésre, mivel időközben a régi Bjt. hatályon kívül helyezésre került, a 2011. évi CLXII. törvény (új Bjt.) rendelkezései az irányadók.

III. Az Alaptörvény megsértett alapjogi rendelkezései

I. cikk (3): Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg.

I. cikk (4): A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nemcsak az emberre vonatkoznak.

XXIV. cikk (1): Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részleghajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

XXVIII. cikk (1): Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

XXVIII. cikk (7): Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát, vagy jogos érdekét sérti.

IV. Annak indokolása, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel

1. A tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogi sérelem kifejtése

a/ A felperesi igénnyel szembeni védekezési jog és jogorvoslathoz való jog megsértése

aa/ A felperes a perben arra alapította a bírói jogviszonya megszüntetésével összefüggésben az alperes részéről a jogellenesség megvalósulását, hogy jogellenes volt az értékelése, nem valós a vizsgálati jelentés mennyiségi mutatói tekintetében a munkáltató „alkalmatlan” minősítése. (A minőségi mutatókat alapvetően nem kifogásolta.) Állítását a felperes a perben bizonyítani kívánta a mennyiségi munkavégzése olyan bíróval történő összehasonlítása útján, aki hozzá hasonló feladatokat végzett a tényleges bírói munkavégzés időtartama alatt. *A tényleges bírói működés napjaira a felperes tehát nem a jogcím, illetve a jogalap, hanem a bizonyítás körében hivatkozott.* Kiemeljük, hogy az alperes ezen felperesi előadás talaján építette fel a perbeli érdemi védekezését.

A felülvizsgálati kérelmében a felperes új előadást tett, melynek lényege, hogy a Bjt. 12.§ (2) bekezdése alapján nem volt törvényes lehetőség bírói vizsgálata elrendelésére, mert nem rendelkezett a jogszabály által meghatározott 18 hónap tényleges bírói munkával töltött idővel, abból 2 naptári nap hiányzott. A

Kúria -a számadatok mellőzésével - ezen új felperesi tényállításra vonatkozó előadásra alapította a felperes bírói szolgálati jogviszonya jogellenes megszüntetését, azzal az indokkal, hogy a Bjt. 12. § (2) bekezdése szerint nem volt lehetőség a felperes bírói vizsgálatának elrendelésére és az (5) bekezdés alapján újabb határozott időre 3 évre szóló kinevezési javaslatot nem terjesztettek fel a köztársasági elnökhöz. A Kúria tehát teljesen új jogellenességi okot állapított meg, amelyre a felperes a felülvizsgálati kérelme előterjesztéséig a perben nem is hivatkozott, így arra értelemszerűen bizonyítás sem folyt. A felperesnek ugyanis az volt a perben mindenki által ismert kereseti kérelme, hogy jogszabályellenesen minősítették alkalmatlannak és erre tekintettel jogellenes volt a jogviszonya megszüntetése. Ez az újabb, a Kúria ítéletében megjelenő fordulat az alperes számára teljesen váratlan volt, ezzel kapcsolatos jogi álláspontját értelemszerűen már nem tudta kifejteni, így sérült a felperesi ígérennyel szembeni érdemi védekezés joga és a jogorvoslathoz való joga is.

Ha a felperesnek a felülvizsgálati kérelmét megelőzően lett volna a kereseti kérelmének alapjául szolgáló ilyen tényállítása, nyilvánvaló, hogy az eljáró bíróságok elsődlegesen ebben a kérdésben foglaltak volna állást, illetve folytatták volna le a szükséges bizonyítást.

ab/ A perben ismertté vált adatok alapján a felperesnek az volt az indítványozóval, mint I. rendű alperessel szemben a követelése, hogy a bíróság semmisítse meg az alkalmatlan minősítését, ennek alapján állapítsa meg a bírói szolgálati viszonya jogellenes megszüntetését és mindezek alapján kérte a bírói munkakörbe történő visszahelyezését és eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatását. Az I. rendű alperessel szembeni kérelméhez igazodóan az OIT másodrendű alperessel szemben is olyan keresetet érvényesített a felperes, hogy az OIT tegyen előterjesztést a köztársasági elnök felé *a határozatlan idejű bírói kinevezésre* és kötelezze a köztársasági elnököt, hogy őt határozatlan idejű bíróvá nevezze ki. Határozott időre történő kinevezésre irányuló kereseti kérelme a felperesnek a perben nem volt.

Az indítványozó alapjogi sérelme e hivatkozási körben az, hogy nem volt lehetősége a felperes határozott idejű kinevezésére vonatkozóan érdemi védekezést előterjeszteni. Az alperes csak 9 évvel a felperes határozott idejű bírói szolgálati viszonya megszűnését követően szembesült a Kúria döntése alapján első alkalommal és váratlanul ezzel az új ténnyel, melyre, erre irányuló kereseti kérelem hiányában korábban értelemszerűen nyilatkozatot tenni nem volt módja, a bírósági út pedig véglegesen lezárult. Az alperes részéről egész más jellegű jogi álláspont és pertaktika kialakítását igényelte volna egy olyan tartalmú kereseti kérelem, hogy a felperes határozott idejű kinevezést kér újabb három évre, feltéve, hogy egyáltalán előterjesztett volna ilyen kereseti kérelmet a perben.

A Kúria előbbi eljárása egyúttal az indítványozó jogorvoslathoz való alapjogának sérelmét is jelenti, mivel nem volt lehetősége jogorvoslattal élni egy olyan ítéleti rendelkezéssel szemben, hogy „határozott időre állítsa helyre” a felperes bírói szolgálati jogviszonyát.

b/ A bírósági ítélet indokolásához való jog megsértése:

- *a bírói szolgálati viszony megszüntetésének jogellenességét megállapító;*
- *a felperes bírói jogviszonyát határozott idejűként történő helyreállítására;*
- *az alperes intézkedési kötelezettségére*

vonatkozó döntés tekintetében

ba/ Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdésének rendelkezése: „A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek a döntéseiket indokolni.”. Jogértelmezésünk szerint a „hatóság” fogalma e tekintetben egyaránt értendő a közigazgatási és a bírósági döntésekre is, függetlenül attól, hogy az indokolási kötelezettséget a törvényalkotó külön már nem nevesítette a XXVIII. cikk rendelkezései között. Megjegyzendő, hogy a hatóságok által a feladatuk teljesítése során jogellenesen okozott kár megtérítésére vonatkozó alkotmányos alapjogi rendelkezés is csak XXIV. cikk körében került elhelyezésre, de nem vitás, hogy ez vonatkozik a bíróságok, mint hatóságok ilyen jellegű károkozására is. A bírósági döntések megfelelő indokolásának kötelezettsége azonban levezethető a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek alkotmányjogi rendelkezéseiből is. Az a törvény, amely a bíróságok indokolási

kötelezettségét és a kötelezettség lényeges tartalmát meghatározza a bírósági döntések tekintetében, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 221. § (1) bekezdése: „Az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást, az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik.”.

Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének jogorvoslatihoz való jog alapjogi sérelmét is jelenti a bírósági ítélet indokolási kötelezettségének elmulasztása, mivel nemcsak a bírósági ítélet döntése (rendelkező része), de az ítélet indokolása ellen is külön jogorvoslatnak van helye.

A Kúria részítéletének jogi indokolása körében nem került megjelölésre az a jogszabály, amelynek alapján a bíróság a döntésében megállapította a bírói szolgálati viszony jogellenes megszüntetését és amelynek alapján a felperes határozott idejű bírói jogviszonya helyreállításáról rendelkezett. Csupán arra vonatkozóan van jogszabályhely megjelölése nélküli jogi indokolás, hogy az ismételt bírói kinevezés vonatkozásában már az új Bjt.-t kell alkalmazni. Véleményünk szerint ez a jogi hivatkozás önmagában nem értelmezhető, mert éppen arra vonatkozóan nincs jogi indokolás, hogy a bírói jogviszony helyreállításának megkezdését megelőzően melyik jogszabály ad lehetőséget a döntés szerinti törvényi jogkövetkezmény alkalmazására, vagyis az alperes marasztalására a döntés szerinti tartalommal. Az indítványozó álláspontja szerint önmagában nem járna alapjogi sérelemmel a bírósági döntés alapjául szolgáló jogszabály megjelölésének elmulasztása, a sérelmet az okozza, hogy az alkalmazandó 1997. évi LXVII. törvény (régii Bjt.) rendelkezései alapján nem is azonosítható be ilyen törvényi rendelkezés. A bírák szolgálati viszonyával kapcsolatban, a perbeli időben a hatályos Bjt. „A Bírói szolgálati viszonyból eredő jogvita” című VIII. Fejezet 99.§-ában csak általánosságban rendelkezett arról, hogy a bíróság a szolgálati viszonyból eredő igényérvényesítése érdekében szolgálati jogvitát kezdeményezhet, de e helyütt a törvény nem rendelkezik a szolgálati viszony jogellenességének megállapításáról és a jogellenesség jogkövetkezményeiről. A törvényalkotó azonban gondolt arra a bírói függetlenségből eredő garanciális követelményre, hogy egyetlen bírót se lehessen elmozdítani a bírói tevékenysége miatt, vagy annak megakadályozására. Ezért a 129. § Záró rendelkezések körében úgy rendelkezett, hogy a bírák jogviszonyában megfelelően alkalmazni kell a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 3.§-ának (1)-(4) bekezdését, 4. § és 5. §-át. Ezek a rendelkezések a jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, valamint a kölcsönös együttműködési kötelezettséget, a rendeltetészerű joggyakorlás követelményét és az egyenlő bánásmód követelményét fogalmazzák meg. Ezek a rendelkezések azonban a jogellenesség megállapításához csak a lehetséges törvényi alapot szolgáltatják, de a felperesnek aki „a per ura” kellett határozott kereseti kérelmet előterjeszteni arra vonatkozóan, hogy mi a konkrét keresete a felperessel szemben, az érvényesíteni kívánt jog megjelölésével és az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával (Pp. 121. § (1) bek. c) e) pont). Megjegyzendő, hogy a felperes nem csak az értékelése, illetve alkalmatlan minősítése mennyiségi adatain alapuló alkalmatlanságát vitatta, de a rendeltetésellenes joggyakorlást is megjelölte jogellenes munkáltatói magatartásként és ennek bizonyítását kérte is a perben, de még a felülvizsgálati kérelmében is. Az eljáró bíróságok azonban a felperes ezen kérelmével egyáltalán nem foglalkoztak. Természetesen az indítványozó alperes ezt a körülményt nem tekinti saját alapjogi sérelmének, de ez hozzátartozik a pertörténethez.

bb/A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (új Bjt.) már nem rendelkezik az alkalmazni az Mt. előbbiekben felsorolt rendelkezéseit, de a felperes jogviszonyára nem is az új Bjt., hanem a korábbi Bjt. rendelkezései az irányadóak. Az új Bjt. rendelkezései alapján már nincs szükség az Mt. kiegészítő szabályainak alkalmazására a jogellenesség megállapításához, mivel azt részletesen és teljes körűen szabályozza a törvény. A Bjt. 2013. április 2-ától hatályos 145.§ (3) bekezdése már szabályozást ad arra is, hogy milyen jogkövetkezményeket kell alkalmazni, ha a bíróság megállapítja, hogy a bíróság szolgálati jogviszonya jogellenesen került megszüntetésre. A 3.§ (4) bekezdése pedig arról is rendelkezik: „Ha a köztársasági elnök által korábban felmentett bírót a munkaügyi jogvita alapján bírói tisztségébe vissza kell helyezni, a köztársasági elnök a felmentést megelőző kinevezés szerinti határozott, vagy határozatlan idejű kinevezést ad.” A Kúria részítéletének rendelkező részéből az

következik, hogy a Kúria a munkáltatói jogellenesség jogkövetkezményeit az új Bjt. alapján kívánta megállapítani, de a jogi indokolás körében erre vonatkozóan magyarázatot nem adott.

bc/ Az indokoláshoz való jog megsértésének alapjogi sérelme a döntés teljesítési határidejével és „a kinevezéshez szükséges intézkedés” megtételével kapcsolatban

A jogsérelem lényegének leírása körében már hivatkoztunk arra, hogy a „tizenöt napos határidővel” történő intézkedési kötelezettség indokolásának elmulasztása is sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogunkat. Arra tekintettel valósult meg a konkrét jogsérelem az indokolási kötelezettség elmulasztásából eredően, hogy a rendelkező részben az alperes számára megállapított kötelezettség végrehajtása nem egyértelmű, de annak indokolását sem tartalmazza a Kúria ítélete.

Az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkeiben kifejezésre jutó alapjogi követelményből következik, hogy az ítélet rendelkező részének olyan egyértelmű rendelkezéseket kell tartalmaznia, hogy annak alapján a kötelezett fél megfelelően végre tudja hajtani a rá vonatkozó döntést, a jogosult pedig a nem, vagy nem megfelelő teljesítés esetén annak a végrehajtás jogi eszközével érvényt tudjon szerezni. A Kúria döntésének a teljesítési határidővel és a „kinevezéshez szükséges intézkedés”-sel kapcsolatos kötelezése nem egyértelmű és ezekre vonatkozóan indokolás sem történt az ítéletben, így bizonytalan, hogy pontosan milyen kötelezettséget jelent az alperes számára a „kinevezéshez szükséges intézkedés” megtétele. Az alperes által teljesítendő intézkedés meghatározásának azért van kiemelkedő alkotmányjogi jelentősége, mert még az új Bjt. rendelkezései sem egyértelműek a tekintetben, hogy a bíróság jogerős ítéletén alapuló ismételt bírói tisztségbe történő kinevezés során milyen kötelezettsége van az alperesnek, mint volt munkáltatónak, illetve az OBH elnökének. Amennyiben a Kúria úgy értelmezte az általa alkalmazandónak tekintett új Bjt. rendelkezéseit, hogy az alperesnek a kinevezéshez szükséges intézkedése az egészségügyi pályaalkalmassági vizsgálatához szükséges intézkedést jelenti, ezt határozott rendelkezés formájában kellett volna megtennie, de legalább indokolnia kellett volna. Azt a Kúria nem vehette figyelembe a döntése során, hogy az alperes maga is jogalkalmazó bíróság és tudnia kell, hogy milyen intézkedéseket kell megtennie az ismételt kinevezés kapcsán, mivel a jogszabály rendelkezései mindenkire nézve általános jelleggel kell, hogy érvényesüljenek. A legmagasabb szintű bírói fórum határozott, egyértelmű rendelkezése (döntése) és annak indokolása kiemelkedő jelentőségű alkotmányjogi megítélés alá is esik, mert egyúttal a bírósági joggyakorlatot is alakítja azáltal, hogy állást foglal a jogállási törvény e körben nem egyértelmű rendelkezéseinek értelmezése tekintetében.

Jelen esetben a „tizenöt napos határidő” megállapítása is indoklásra szorult volna a vonatkozásban is, hogy az alperesnek a csak általánosságban megjelölt intézkedéseket ezen határidő alatt kellene megkezdenie, vagy ezen időtartam alatt be is kell fejeznie. Az is kérdéses, hogy elegendő időtartam-e a Kúria ítéletében megjelölt határidő, de indokolás hiányában ez sem állapítható meg. Ez a kérdés pedig ismét visszavezet a Kúria ítélete indokolásának azon mulasztásához, hogy milyen intézkedéseket kell megtennie az alperesnek a 15 napos határidővel történő kötelezés alapján.

2. Az indítványozó alapjogi sérelme az új Bjt. rendelkezéseinek alkalmazása és az alperes ezen rendelkezésekre alapított kötelezése miatt

Az indítványozó indokolási kötelezettség elmulasztásából eredő alapjogi sérelme összefügg az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében kimondott azon alapjogi szintű rendelkezéssel, hogy: „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg.”

Mind a régi, mind az új Bjt. kétségtelenül alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat állapít meg a már hatálytalan, illetve a hatályos jogállási törvényekben, de nem mindegy, hogy az adott jogvitára melyiket kell alkalmazni. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény a szabályozási átmenetre vonatkozó rendelkezések körében a 15. § (2) bekezdésében egyértelműen kimondja: A jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálya alatt

- a) keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint
- b) megkezdett eljárási cselekményekre

a jogszabályi rendelkezés hatályvesztését követően is alkalmazni kell.

Az egyes törvények és törvényi rendelkezéseknek a jogrendszer túlszabályozottságának megszüntetése érdekében szükséges technikai deregulációjáról szóló 2012. évi LXXVI. törvény 2. § (1) bekezdés 5) pontja értelmében hatályát veszti a bírósági jogállásról és javadalmazásról szóló 1997. évi LXVII. törvény. A törvény 1. § (1) bekezdése is kimondta, hogy: „Az e törvénnyel hatályon kívül helyezett törvény, törvényi rendelkezés hatályon kívül helyezése nem érinti az annak alapján e törvény hatályba lépése előtt keletkezett, megszüntetett, vagy módosított jogviszonyokat, jogokat és kötelezettséget.” A (2) bekezdés pedig arról rendelkezett, hogy: Az e törvény hatálybalépése előtt megkezdett és az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokat az e törvénnyel hatályon kívül helyezett eljárási szabályozási átmenetet megállapító szabályok szerint kell befejezni. Az új Bjt. átmeneti szabályai nem érintették a felperes jelen eljárás tárgyát képező jogviszonyát, így az eljárt bíróságok döntéseinek meghozatalakor nem volt olyan törvényi rendelkezés, amely a felperes jogviszonyára lehetővé tette volna az időközben hatályba lépett Bjt. rendelkezéseinek alkalmazását. Az új Bjt. a bírói jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapítását csak az átmeneti rendelkezések körében szabályozott esetekben és módon, míg egyéb esetekben a szolgálati bíróság útján teszi megállapíthatóvá. A régi Bjt.-ben, illetve az új Bjt. átmeneti rendelkezései között nincsenek olyan közvetlen rendelkezések, amelyekre a Kúria a felperes jogosultságát és az alperes kötelezését alapította. Ilyen jogszabályi rendelkezéseket az ítélet jogi indokolása sem jelöl, analógia útján pedig a korábbi jogszabály nem alkalmazható a hatálybalépése előtt keletkezett jogviszonyra.

V. Az indítványozó kérelme

Tisztelt Alkotmánybíróság!

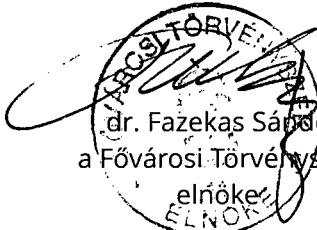
A kifejtettekre figyelemmel kérjük a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Mfv. I. 10.523/2014/4. számú határozata döntésének megsemmisítést az indokolásra is kiterjedően. Nem érinti az indítvány a részítéletnek a III. rendű alperessel szembeni rendelkezését. (Függetlenül attól a jogi álláspontunktól, hogy a köztársasági elnök perlését és az általa hozott határozatról érdemben történő bármilyen bírósági döntést önmagában is alaptörvény-ellenes eljárásnak tekintjük.)

A mellékelten megküldött kérelem szerint az indítványozó kérte az első fokú bíróságtól az alkotmányjogi indítvánnyal támadott határozat és a még folyamatban lévő kártérítési ügy felfüggesztését.

Az indítványozó bejelenti, hogy az ügyben perújítási eljárás nem indult.

Budapest, 2015. július 20.

Tisztelettel:

 dr. Fazekas Sándor
 a Fővárosi Törvényszék
 elnöke

Mellékeltek

- Kúria Mfv. I. 10.523/2014/4. sz. részítélet és átvételének igazolása
- Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 2. M. 764/2006/119. sz. részítélet
- Székesfehérvári Törvényszék 3. Mf. 21.634/2011/61. sz. részítélet
- Jelentés [REDACTED] határozott időre kinevezett bíró tevékenységének vizsgálatáról
- Felperes keresetlevele 2006.VIII.15.
- Felperes keresetkiterjesztése 2007.VI.18.
- Felperes keresetkiterjesztése: 2007.VIII. 20.
- Felperes keresetkiterjesztése 2008. XI. 17.
- Felperes keresetkiterjesztése 2008.XI.24.
- Felperes felülvizsgálati kérelme
- Az indítvánnyal támadott határozat döntésének felfüggesztésére irányuló kérelem